

2. *Ushakov D. V.* Social intelligence as a kind of intelligence // Social intelligence: theory, dimension, research. 2004. p. 11-40.
3. *Shmarhun V.* The intelligence and processes of socialization // Social Psychology. – 2007. – № 2. – p. 80-86

Kryvopyshyna O. A. Developmental features of social intelligence of a creative person in adolescence. The article presents the results of the empirical research of psychological peculiarities of development of social intelligence of a creative person in adolescence, emphasizes the relevance of the study of the social intelligence as a necessary condition of life and life-creativity of a person in modern special conditions; the main research phases of development of social intelligence have been considered; the essence and the content of the concept of social intelligence have been specified and deepened; the existing interconnection of emotional and social intelligence has been clarified. According to the findings of the percentage and correlation analyses it has been proved that for creative personalities in adolescence a high level of development of personal creativity is typical, as well as a high level of development of communicative and organizational inclinations, a low and very low level of social frustration, developed abilities for empathy, which indicates the development of structural components of social intelligence.

Keywords: social intelligence, emotional intelligence, creative personality, personal creativity, empathy, social frustration, communicative and organizational inclinations.

Отримано 17.10.2017

УДК 159.954

Латиш Наталія Михайлівна

ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЦЕПТИВНО-МИСЛЕННЄВИХ СТРАТЕГІЙ ТВОРЧОГО КОНСТРУЮВАННЯ В ГРАФІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Латиш Н. М. Дослідження перцептивно-мисленнєвих стратегій творчого конструювання в графічній діяльності молодших школярів. В статті аналізуються прояви перцептивно-мисленнєвих стратегій творчого конструювання в графічній діяльності молодших школярів. Дослідження здійснено в рамках концепції творчого сприймання В. О. Моляко, де творче сприймання розуміється саме як процес (та його результат), конструювання суб'єктивно нового образу, який в більш чи менш значній мірі видозмінює, своєрідно модифікує предмети та явища об'єктивної реальності. Конструювання графічної інформації розглядається як процес розв'язування творчих задач, де стимульним матеріалом є геометричні фігури та графічні зображення однієї та різної кількості крапок. Показано, що функціонування перцептивно-мисленнєвих стратегій творчого конструювання в графічній діяльності молодших школярів відбувається через трансформацію зорових образів, починаючи від праобразу до образу-рішення; процес пошуку організовується і реалізовується стратегією (аналогізування, комбінування, реконструювання).

Ключові слова: творче сприймання; молодший шкільний вік; конструювання; графічна інформація; творча задача; стратегіальні тенденції.

Латыш Н. М. Исследование перцептивно-мыслительных стратегий творческого конструирования в графической деятельности младших школьников. В статье анализируются перцептивно-мыслительные стратегии творческого конструирования в графиче-

скої діяльності младших школьників. Исследование осуществлялось в рамках концепции творческого восприятия В. А. Моляко, где творческое восприятие рассматривается как процесс (и его результат), конструирование субъективно нового образа, который в той или иной мере видоизменяет, своеобразно модифицирует предметы и явления объективной реальности. Конструирование графической информации рассматривается как процесс решения творческих задач, где стимульным материалом являются геометрические формы и изображения одной и разного количества точек. Показано, что функционирование перцептивно-мыслительных стратегий творческого конструирования в графической деятельности младших школьников осуществляется посредством трансформации зрительных образов, начиная от праобраза до образа-решения; процесс поиска регулируется стратегией (аналогизирования, комбинирования, реконструирования).

Ключевые слова: творческое восприятие; младший школьный возраст; конструирование; графическая информация; творческая задача; стратегические тенденции.

Постановка проблеми. Проблема творчого сприймання особистістю нової інформації є дуже важливою, оскільки стан її розробленості обумовлює зокрема успішність підготовки адекватних засобів діагностики готовності людини до розв'язування творчих задач.

В сучасних дослідженнях, здійснених під керівництвом В. О. Моляко, неодноразово зазначається, що необхідність адаптації до постійнозмінюваних реалій середовища з метою вирішення різноманітних завдань і самореалізації передбачає готовність саме до творчого сприймання інформації. Адже сприймання відіграє важливу роль у процесі взаємодії людини з оточуючим світом. А творчі перцептивні процеси є важливою складовою мисленнєвої діяльності, оскільки образи та поняття, які при цьому формуються, визначають структуру розв'язання нової задачі, стратегію її розв'язання [4].

Варто зазначити, що на сьогоднішній день все частіше спостерігається застосування подання інформації у вигляді графічних зображень та залежностей, як найбільш економічних, наочних і змістовних. Графічні засоби подання інформації застосовуються в різних областях візуальної комунікації для того, щоб прискорити процеси мислення, уяви, розуміння поставленої задачі та її розв'язання. Малюнок, графік, креслення є таким засобом, за допомогою якого ідею чи думку можна компактно передати у вигляді графічних зображень.

В психологічних дослідженнях, які тією чи іншою мірою стосуються вивчення особливостей сприймання різної інформації в молодшому шкільному віці, особливу увагу приділяють наочності в поданні певної інформації. Оскільки графічна інформація відноситься саме до наочної, то, на нашу думку, варта уваги специфіка її сприймання в початковій школі. Виходячи з цього, конструювання з геометричним матеріалом у своєму дослідженні ми розглядаємо як процес творчого сприймання графічної інформації.

В силу своєї специфіки, конструювання є передумовою прояву та розвитку художньо-конструктивних здібностей, розвитку сенсомоторних якостей, просторових уявлень, уяви, цілеспрямованих дій, творчих здібностей, що в свою чергу є основою для успішного розв'язання в подальшому конструктивно-технічних та науково-творчих задач.

Аналіз останніх досліджень даної проблематики. Виходячи з результатів проведених сучасних наукових досліджень творчого сприймання нової інформації, В.О. Моляко зазначає, що «саме через те, що йдеться про лабіринтну, хаотичну в тій чи іншій мірі організації структуру інформаційного простору, ми вважаємо однозначно необхідною саме творчу організацію реагування, поведінки, будь-якої діяльності в складних режимах перебування суб'єкта» [4, с. 8]. Вчений виокремлює такі важливі аспекти дослідження творчого сприймання: сприймання як генеральної конструктивної функції психіки в процесах творчої діяльності; особливості перцептивно-розумової діяльності в умовах дефіциту і надміру актуальної інформації; перцептивно-емоційна паніка, яка зумовлює поведінку реагування на загрозливі ситуації; деструктивні психічні наслідки як одноразового, так і багаторазового сприймання об'єктивно й суб'єктивно негативної інформації різного обсягу та змісту (ЗМІ, реклама, інтернет, життєві ситуації та ін.); психологічні засоби формування персональної та колективної перцептивної безпеки в сучасних умовах (розумово-емоційно-вольовий тренінг, розвиток культури сприймання та ін.) [4].

Стосовно вивчення специфіки творчого сприймання в дитячому віці в руслі стратегіально-діяльнісної теорії творчості, розробленої В.О. Моляко, здійснено ряд досліджень. Зокрема, Гулько Ю. А. зазначає, що при конструюванні нових знань дітьми молодшого дошкільного віку основну функцію виконують перцептивні і наочно-образні мисленнєві процеси, які протікають у нерозривній потоковій цілісності. Встановлено, що *регуляційний механізм перцептивно-мисленнєвої стратегії* проявляється на таких етапах конструювання нового знання: загальне цілісне сприйняття малюнка і домислювання як первинне дифузне розуміння смислу зображуваного; стихійне виділення дитиною кількох конкретних фрагментів (як образів) малюнку і наочно-образне експериментування з ними, яке протікає як об'єднання їх смисловими зв'язками і руйнування смислових зв'язків між ними; виокремлення за допомогою дорослого нових, не помічених на перших етапах сприймання, фрагментів – образів малюнку, що обумовлює розриви створених раніше смислових конструктів; прийняття смислових орієнтирів, заданих дорослим і формування нових припущень у вигляді нечітких, неясних знань; підтвердження гіпотетичного знання у процесі предметно-практичного експериментування; вербалізація нових знань у вигляді зв'язного тексту як завершальний етап їх конструювання [2, с. 96].

Досліджуючи творче сприймання інформації в дошкільному віці, Н. А. Ваганова зазначає, що для дітей старшого дошкільного віку характерна мала деталізованість сприймань і їх велика емоційна насиченість, недостатнє розмежування суттєвих та несуттєвих ознак, синкретичність, нечітке та «розмите» сприймання. У процесі активної пізнавальної діяльності сприймання набуває цілеспрямованого, творчого характеру, а наприкінці дошкільного віку характеризується такими властивостями як предметність, цілісність і осмисленість. Процес сприймання в дошкільному віці набуває характеру осмисленої, керованої дії, що має свої особливі цілі і засоби для їх здійснен-

ня. При цьому на ранніх ступенях свого розвитку, воно виступає як ззовні організований процес і лише наприкінці дошкільного віку сприймання стає вже внутрішньо регульованою дією [4, с. 62-63].

Результати проведених експериментальних досліджень творчого сприймання з молодшими школярами дозволили Н.В. Медведєвій визначити *рівні сформованості спостережливості у дітей*: найвищий рівень характеризується здатністю швидко визначати в предметах оточення істотні і характерні особливості, усвідомлювати їх взаємозв'язок з іншими предметами, виявляти прості закономірності; високий рівень характеризується здатністю швидко визначати більшість істотних і характерних ознак предметів, їх взаємозв'язок з іншими предметами оточуючого світу, але таке пізнання може бути нестійким та залежить від емоційної привабливості об'єкта спостереження; середній рівень визначається тим, що діти, які продемонстрували такий рівень, звертають увагу на відсутність або наявність якої-небудь властивості предмета, виділяють його нові риси, але не можуть застосувати свої враження в конкретній ситуації, тобто таке пізнання нестійке та залежить від емоційної привабливості об'єкта спостереження; низький рівень характеризується елементарною спостережливістю, учні помічають лише зовнішні риси об'єктів, виділяють несуттєві, нехарактерні ознаки і очевидні взаємозв'язки [4, с. 78-79].

Метою нашого дослідження є аналіз проявів перцептивно-мисленневих стратегій творчого конструювання в графічній діяльності молодших школярів.

Виклад основного матеріалу. Науковцями зазначається, що в молодшому шкільному віці відбуваються певні кількісні та якісні зміни процесу сприймання. Зокрема зростає швидкість перебігу процесу сприймання, збільшується кількість сприйнятих об'єктів, сприймання стає більш довільним, цілеспрямованим і категорійним процесом. Сприймаючи нові предмети і явища, учні відносять їх до певної категорії об'єктів і чим старші учні початкових класів, тим більша роль у їх сприйманні належить формі, зростає точність розрізнення форм предметів. Молодші школярі широко використовують форму для впізнання і порівняння предметів, навіть у тих випадках, коли вони не знають назви форми [5].

У своєму дослідженні ми орієнтувались на положення концепції творчого сприймання В. О. Моляко, де творче сприймання розуміється саме як процес (та його результат), конструювання суб'єктивно нового образу, який в більш чи менш значній мірі видозмінює, своєрідно модифікує предмети та явища об'єктивної реальності [3].

Процес конструювання графічної інформації ми розглядали як процес розв'язування творчих задач, де стимульним матеріалом є геометричні фігури та графічні зображення однієї та різної кількості крапок.

За результатами нашого дослідження було виявлено, що *функціонування перцептивно-мисленнєвої стратегії конструювання нової графічної інформації* здійснюється в такій послідовності етапів: 1) *виникнення ідеї задуму*

майбутньої конструкції чи малюнку починається з ознайомлення з умовою задачі, створення первинного задуму (малюнку, конструкції) у формі образ-орієнтира та обумовлюється специфікою стимульного матеріалу (крапка, форма чи колір геометричної фігури) або ж суб'єктивним досвідом досліджуваного, чи іноді у поєднанні як особливостей стимульного матеріалу, так і під дією мотиваційної сфери учня; 2) розвиток задуму майбутньої конструкції відбувається в ході малювання (стимульний матеріал крапка) чи практичного конструювання (стимульний матеріал геометричні фігури) та характеризується розвитком початкового образу-орієнтира в процесі структурно-функціонального аналізу елементів; 3) практична реалізація задуму, що проявляється в остаточному оформленні малюнку чи побудові конструкції на площині.

В процесі розв'язування творчих графічних задач на всіх етапах нами було зафіксовано здебільшого прояви мисленнєвої стратегії аналогізування: діти у своїх зображеннях орієнтуються на певним чином відтворення попереднього досвіду, емоційні переживання (діти, які приїхали із зони АТО, зображують військові події в темному кольорі), відтворення якогось бажання, мрії чи ігор (навіть якщо це фантастичний герой, то він запозичений з комп'ютерних ігор чи мультфільмів).

Аналіз результатів нашого дослідження дозволив нам виділити три категорії учнів стосовно «стартового механізму» при розв'язуванні запропонованих завдань. Найбільшою виявилась кількість учнів, коли в процесі побудови конструкцій з геометричних фігур домінуючою виявляється орієнтація на форму та колір геометричної фігури (значно рідше домінантою виявляється колір геометричної фігури). Також нами було виявлено категорію учнів, які вибудовують конструкцію шляхом аналогізування на основі власного досвіду, вихідні умови задачі трансформуються в шукані умови під дією впливів на дитину із зовнішнього чи внутрішнього світу. Найменшою виявилась кількість учнів, коли в процесі побудови конструкцій з геометричних фігур домінуючою виявляється орієнтація як на специфіку структури наявних елементів конструктора, так і на мотиваційну складову.

При розв'язуванні серії завдань з однією крапкою та різною кількістю крапок в учнів першого класу спостерігались наступні особливості: коли на аркуші паперу зображена лише одна крапка, то лише незначна кількість учнів використала крапку як елемент свого малюнка. Здебільшого учні ігнорували зображення крапки і малюнок виконували без урахування графічного зображення. Коли ж на аркуші паперу були зображені три крапки з різним розміщенням на папері, то створюючи малюнок значна частина учнів використала всі крапки як елементи в зображенні малюнку. Також була категорія учнів, які задіяли не всі крапки в своєму зображенні. У процесі виконання завдання, коли на аркуші паперу було зображено велику кількість крапок, учні включають їх як елементи зображення найактивніше.

Важливим завданням нашого дослідження було дослідження творчих стратегій та тактик сприймання молодшими школярами графічної інформації за умов дефіциту і надлишку інформації.

Дослідження, проведені останнім часом, звертають все більше уваги на той факт, що сучасні реалії характеризуються насиченістю складних ситуацій, наявністю різного роду несподіванок, що потребує від суб'єкта вміння приймати важливі рішення в умовах як надзвичайно інтенсивного потоку інформації, так і в умовах її недостатності, впливу цілого ряду ускладнюючих факторів [6; 1]. Тому важливим стає оволодіння такими мисленевими прийомами, які забезпечили б подолання різного роду ускладнень та несприятливих впливів, а отже, оволодіння творчими мисленевими прийомами. В.О. Моляко звертає увагу на те, що в умовах постійного зростання загального обсягу інформації збільшується можливість реалізації, так званої, інформаційно-психологічної загрози. Ця небезпека полягає у надмірі інформаційних потоків (як хаотичних, так і впорядкованих), що потенційно обумовлює інформаційне перевантаження психіки людини та може призводити до її певного блокування. Крім того, інформаційно-психологічні впливи часто є спрямованими на масове маніпулювання свідомістю людей, що становить загрозу психологічної безпеки, психологічного здоров'я особистості. Психологічне здоров'я людини забезпечується, насамперед, її здатністю адаптуватися до певних умов і відображує саме успішну адаптацію людини до довкілля, до самої себе. У свою чергу психологічне нездоров'я констатує неуспішну адаптацію людини до зовнішнього або внутрішнього світів [6].

Для дослідження творчих стратегій та тактик сприймання молодшими школярами графічної інформації за умов дефіциту і надлишку інформації нами були використані задачі на вільне конструювання з геометричними фігурами. Зокрема нами було використано завдання «Танграм» (обмежена кількість геометричних форм одного кольору) та геометричний конструктор, до складу якого входить необмежена кількість геометричних фігур різних за кольором і розміром.

При виконанні завдання «Танграм» «на вільне конструювання» було відмічено, що у більшості випадків учні йшли шляхом виконання простої конструкції. Вимога «скласти щось цікаве», можна сказати, ігнорувалася. Було зафіксовано незначну кількість конструкцій, де досліджуваній намагався створити дійсно щось цікаве, прояви створення детальної конструкції зустрічаються також не часто. Можна висунути гіпотезу, що коли в учнів у розпорядженні обмежена кількість геометричних форм, просторове комбінування елементів конструктора «в умі» обмежується лише поєднанням двох-трьох елементів, в результаті цього виникали досить прості конструкції: будинок (квадрат, трикутник), ялинка (поєднання двох-трьох трикутників). Назва конструкціям давалася в такому випадку типу «Будинок в лісі», «Природа» і т.п. В такому випадку при розв'язуванні завдання головним орієнтиром при створенні задуму створюваної конструкції виступає структурний аналог з минулого досвіду.

При виконанні другого завдання, коли в наявності учнів був конструктор, до складу якого входили геометричні фігури різні за кольором і формою, було відмічено тенденцію до створення більш складних конструкцій, тобто

було відмічено тенденцію до деталізації конструкції та збільшилась кількість задумів, де конструкції між собою поєднувались певною сюжетною лінією.

Отже, можна вважати, що дефіцит інформації переважно має негативний вплив на творчу діяльність учнів та звужує творчий пошук здебільшого до орієнтації на запропоновані геометричні форми. Але, коли учні працюють з конструктором, до складу якого входять геометричні фігури різні за кольором і формою, відмічається тенденція до створення більш складних конструкцій, до деталізації конструкції та при формуванні задуму конструкції учні порівняно більше орієнтуються на власні вподобання, інтереси і т.п.

Спираючись на одержані результати, можна вважати, що учні, потрапивши в ускладнені умови, в значній мірі демонструють прояви першого (найнижчого) рівня реалізації творчого сприймання графічної інформації, в основі якого лежить найпростіша реалізація стратегії пошуку аналогів. В ході такої діяльності створюється дуже проста конструкція шляхом поєднання декількох геометричних форм, досліджуваний не намагається створити щось оригінальне. Нами було зафіксовано 50% (в першому завданні) та 14% (в другому завданні) проявів першого рівня реалізації творчого сприймання графічної інформації, коли пошук ідеї щодо задуму майбутньої конструкції відбувається шляхом практичного маніпулювання елементами шляхом випадкових підстановок або формування задуму створювалось з орієнтацією на структурні властивості елементів конструктора і в кінцевому результаті створювалась досить проста конструкція.

Проте слід зазначити, що у другому завданні, коли в розпорядженні учнів був конструктор порівняно з більшою кількістю елементів різних за формою, кольором та розміром, спостерігалась тенденція до проявів другого (середнього) рівня реалізації творчого сприймання графічної інформації, в основі якого лежить реалізація стратегії як пошуку аналогів, так і стратегія комбінаторних дій. В ході такого конструювання досліджувані намагаються створити конструкцію, що є аналогом з минулого досвіду, але при цьому відбувається більш детальне комбінування елементів конструкції.

Загалом в результаті аналізу робіт досліджуваних було виявлено дві категорії учнів: учні, на яких обмеження в часі мало негативний вплив; та учнів, на яких обмеження в часі не справило негативного впливу.

Для учнів, які зазнали негативного впливу дефіциту інформації, процес формування задуму, зокрема початковий етап – ідея щодо створення майбутньої конструкції або була зовсім невизначеною, і в процесі маніпулювання елементами конструкції починав вирісуватись задум, подальший пошук при цьому визначався структурними особливостями елементів конструювання і на кінцевому етапі реалізації задуму спостерігався прояв першого (найнижчого) рівня реалізації творчого сприймання графічної інформації, для якого характерним є прояв мисленневих тенденцій до випадкових підстановок; або ж ідея щодо виникнення майбутньої конструкції була опосередкована суб'єктивним досвідом досліджуваних і на основі аналізу структурних елементів конструктора в ході конструювання шляхом з'єднання декількох

деталей створювалась конструкція, яка була простим (за складністю побудови) структурним аналогом з минулого досвіду і на кінцевому етапі реалізації задуму спостерігався прояв першого рівня реалізації творчого сприймання графічної інформації, для якого характерним є прояв мисленнєвої тенденції аналогізування. Прохання експериментатора сконструювати із елементів конструктора щось цікаве, в таких випадках цілком ігнорувалось.

Учні, що не зазнали негативного впливу дефіциту інформації, спрямовували свій пошук на відтворення у створюваній конструкції яскравого враження попереднього досвіду чи відображення інтересу до чогось. В ході структурно-функціонального аналізу елементів конструктора досліджувані намагались підібрати такі елементи конструктора, які б змогли забезпечити відтворення уявлюваного образу-орієнтира на площині. Порівняно з учнями, які зазнають негативного впливу з боку інформаційних обмежень і створюють конструкцію шляхом випадкових підстановок або поєднанням декількох структурних елементів, учні, які не зазнають негативного впливу, в процесі формування задуму майбутньої конструкції проявляють структурне конструювання при створенні одиначної конструкції, яке характеризується тенденцією до деталізації, також трапляються випадки, коли досліджувані використовують структурно-функціональний підхід у формуванні задуму. При такому конструюванні проявляються мисленнєві тенденції аналогізування та комбінування шляхом здійснення аналізу структурних і функціональних властивостей і коли робота над створенням конструкції вже завершена, ми відзначаємо прояв другого та третього рівня реалізації творчого сприймання графічної інформації.

Висновки. Функціонування перцептивно-мисленнєвих стратегій творчого конструювання в графічній діяльності молодших школярів відбувається через трансформацію зорових образів, починаючи від праобразу до образу-рішення; процес пошуку організовується і реалізовується здебільшого стратегією аналогізування, рідше комбінування та реконструювання.

Перспективи подальших досліджень. Отримані результати дослідження творчого сприймання графічної інформації в молодшому шкільному віці можуть стати підґрунтям для створення методичних прийомів, спрямованих на активізацію творчої діяльності учнів зазначеного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Березова Л. В.* Трансформація стратегій розв'язування студентами конструктивно-технічних задач в ускладнених умовах : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.01 / Людмила Василівна Березова. – Київ, 2017. – 22 с.
2. *Гулько Ю. А.* Стратегіальна регуляція конструювання знань при сприйнятті дошкільниками сюжетного малюнку / Ю. А. Гулько // Актуальні пробл. психол.: Зб. наук. праць Ін-ту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. – К.: Вид-во «Фенікс», 2016. – Т. XII. Психологія творчості. – Вип. 22. – С. 93.
3. *Моляко В. О.* Концепція творчого сприймання / В. О. Моляко // Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості: Збірник наукових праць / За ред. В. О. Моляко. – Т.12. – Вип. 5. – Ч.1. – Житомир, 2008. – С. 7-14.
4. *Моляко В. О.* Психологічні закономірності творчого сприймання інформаційних індикаторів реальності : монографія / В. О. Моляко, І. М. Біла,

- Н. А. Ваганова [та ін.] ; за ред. В. О. Моляко. – К., 2015. – 144 с. *Режим доступу:* <http://lib.iitta.gov.ua/10364/>
5. *Скрипченко О. В.* Психічний розвиток учнів / О. В. Скрипченко. – К.: «Радянська школа», 1974. – 103 с.
 6. Творча діяльність в ускладнених умовах / [Моляко В. О., Коваленко А. Б., Семиченко В. А., Третяк Т. М. та ін.]; за загальною ред. В. О. Моляко. – К.: Освіта України, 2007. – 308 с.

REFERENCES TRANSLITERATED

1. *Berezova L. V.* Transformatsiia stratehii rozv'iazuvannia studentamy konstruktivno-tekhnichnykh zadach v uskladnennykh umovakh : dys. ... kand. psykol. nauk : 19.00.01 / Liudmyla Vasylyvna Berezova. – Kyiv, 2017.
2. *Hulko Iu. A.* Stratehialna rehuliatyia konstruiuvannia znan pry spryiniatti doshkilnykamy siuzhetnoho maliunku / Iu.A. Hulko // Aktualni probl. psykol.: Zb. nauk. prats In-tu psykholohii imeni H.S. Kostiuka NAPN Ukrainy. – K.: Vyd-vo «Feniks», 2016. – Т. KhII. Psykholohiia tvorchosti. – Vyp. 22. – S. 93.
3. *Moliako V. O.* Kontseptsiiia tvorchoho sprymannia / V. O. Moliako // Aktualni problemy psykholohii: Problemy psykholohii tvorchosti: Zbirnyk naukovykh prats / Za red. V. O.Moliako. – Т.12. – Vyp. 5. – Ch.1. – Zhytomyr, 2008. – S. 7-14.
4. *Moliako V. O.* Psykholohichni zakonomirnosti tvorchoho sprymannia informatsiinykh indykatoriv realnosti : monohrafiia / V. O. Moliako, I. M. Bila, N. A. Vahanova [ta in.] ; za red. V. O. Moliako. – K., 2015. – 144 s. *Rezhym dostupu:* <http://lib.iitta.gov.ua/10364/>
5. *Skrypchenko O. V.* Psykhichni rozvytok uchniv / O. V. Skrypchenko. – K.: «Radianska shkola», 1974. – 103 s.
6. Творча діяльність в ускладнених умовах / [Moliako V. O., Kovalenko A. B., Semychenko V. A., Tretiak T. M. ta in.]; za zahalnoiu red. V. O. Moliako. – K.: Osvita Ukrainy, 2007. – 308 s.

Latysh N. M. Research of perceptual and thinking strategies of creative construction in graphic activity of younger school children. In the paper, the displaying of perceptual and thinking strategies of creative construction in a graphic activity of younger school children are analyzed. The research is conducted within the concept of creative perception of V. O. Moliako where creative perception is understood as a process (and its result), construction of subjectively new image which in the more or less considerable degree alters, peculiar modifies objects and phenomena of objective reality. Construction of graphic information is considered as a process of the solution of creative tasks where stimulating materials are geometrical figures and graphics of one and different quantity of points. During the pilot study, the features of formation of the solution conception of creative graphic tasks by younger school children are defined. It is shown that functioning of perceptual and thinking strategies of creative construction in a graphic activity of younger school children happens through the transformation of visions, beginning from a prototype by the solution image; the process of searching is organized and implemented by strategy (an analogy, combination, reconstruction).

Keywords: creative perception; younger school age; construction; graphic information; creative task; strategy tendency.

Отримано 19.09.2017